

Tanári mesterképzési szak magyartanár szakképzettség

képzési és kimeneti követelményei

A szakképzettség oklevélben szereplő,

- magyar nyelvű megjelölése: *okleveles magyartanár*;
- angol nyelvű megjelölése: *teacher of Hungarian language and literature*.

A **képzés célja** az alapfokozaton vagy más felsőfokú végzettség keretében szerzett szakképzettségre, illetőleg ismeretekre alapozva a közoktatásban, a szakképzésben és a felnőttképzésben az oktatási, pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatokra, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítés.

A 8.3. pontban foglalt szakterületi általános ismereteken túli, sajátos ismeretkörök:

Szakterületi ismeretek:

A szakterületi ismeretek köre az irodalomtudomány és a nyelvtudomány iskolai nevelés szempontjából adekvát tartalmaira épül, figyelemmel a Nemzeti alaptanterv és a kétszintű érettségi követelményeire.

a) Irodalomtudomány

- Irodalmi művek elemzése (az antikvitástól a 19. század végéig; 20. század)
- A középiskolai szövegértelmezést segítő eljárások, terminológiai apparátus elsajátítása és gyakorlása magyar és világirodalmi művek elemzése során.
- Korszerű irodalomtudományi interpretációs eljárások és elméletek. A művészeti/irodalmi (ön)megértés és a tanítási cél (kulturális, szociális kompetenciafejlesztés, szövegértés, szövegalkotás-fejlesztés, a kulturális kánon átadása) szempontjából hasznos és jelentős, az érettségi követelményeihez illeszkedő művek, szövegek kiválasztásának módja, elemzése.
- Korszakok, műnemek és kulturális folyamatok. Korszerű irodalomtörténeti szemléletmód a középiskolában, az irodalom történetisége, folyamatszerűsége. A hagyomány megkerülhetetlensége: a hagyomány mint az újítás mindenkori feltétele. Az irodalmi korszakolás elméletei. Az irodalmi műnemek és jelenkori elméleteik, pedagógiai szerepük. A stílusok története, irodalmi korszaktudat és diszkurzus, az irodalmiság ismérveinek történetisége. A mai kultúra jelenségei, elméletei, kultúraköziség: a saját és az idegen megértés kölcsönössége.
- Az irodalom, az irodalmi folyamat nyelvi-materiális és formai-poétikai komponensei, illetve az irodalomtanítás extern és intern elemei. Az irodalmi szöveg nyelvisége és mediális megalkotottságának sajátosságai. Verstan, szövegpoétikai és klasszikus retorikai alapfogalmak, alkalmazásuk az iskolai szövegelemzés során. Az irodalmi folyamat szociológiai és pszichológiai vonatkozásai. Az esztétikai tapasztalat közvetettsége és közvetített jellege – ennek sajátosságai az irodalomban, következményei az irodalomtanításban.
- Az élő irodalom és a mai kultúra középiskolában. A kortárs irodalom jelenségei, irányzatai. Jelenkori irodalmi folyóiratok, csoportosulások, régiók, alkotók. A kortárs irodalomtudomány és irodalomkritika eredményeinek megismertetése a középiskolában. Irodalmi intézmények. Az irodalom szerepe a mai társadalomban; társadalmi viták az irodalomról és annak intézményrendszeréről. A tömegirodalom és magas irodalom viszonya. A médiakutatás, a tömegkommunikáció, a film, a televízió, az internet, kapcsolata az irodalommal és az irodalomtanítással.

b) Nyelvtudomány

- Kultúra, társadalom és nyelv összefüggései. A világ nyelvi, kulturális képe. A nyelv, a nyelvhasználat és a társadalom összefüggése, a nyelvi tervezés és a nyelvi politika, a nyelv és a kulturális identitás összefüggései, az interkulturális kommunikáció alapfogalmai. Szemiotikai keretek. A nyelv társadalmi és területi változatai, a nyelvváltozatok leírása, nyelvföldrajz, kisebbségi nyelvhasználat, nyelvünk az EU-ban.
- Nyelvtörténeti ismeretek. A történeti-összehasonlító nyelvészet elméleti és kutatás-módszertani alapjai. A nyelvi változás általános törvényei, irányai. A nyelvrokonság bizonyítékai, a magyar nyelvtörténet forrásai, korszakai, a nyelvi standardizáció folyamata, a nyelvi szinteknek megfelelően a magyar nyelv rendszerének alakulástörténete, nyelvemlékek elemzése.
- A magyar nyelv leírása. Hangtani, alaktani, mondattani, jelentéstani ismeretek. A magyar nyelv leírásának legfontosabb irányzatai és módszerei: a klasszikus, a transzformációs generatív, a funkcionális és a kognitív grammatika elemzőmódjai. A nyelvi szintek rendszeryelvészeti leírása. A korpusznyelvészeti elemzés megközelítésmódjai. Nyelvtipológiai és kontrasztív nyelvészeti kitekintés.
- Beszédelmélet és szövegkutatás. Kommunikációtan, szövegtan, stilisztika, retorika és pragmatika. A verbális és nonverbális kommunikáció kutatásának alapkérdései. A kommunikációs stratégiák, a kommunikációs folyamat (tervezéstől az interpretációig), a szövegtípusok és a stílusváltozatok kapcsolata. Írott és beszélt szövegek elemzésének elmélete és gyakorlata. Az iskolai kommunikáció sajátosságai. Tárgyalási stílusok és tárgyalási technikák.

Szaktudományi ismeretek:

- Az irodalom tanításának elmélete és gyakorlata. Az irodalompedagógia fogalma, az irodalom tanításának céljai és feladatai; az irodalomtanítás szemléletmódjai, alternatív formái;
- A Magyar irodalom című tantárgy művelődési anyaga; a magyar nyelvi és irodalmi érettségi vizsga követelményei. A magyarórak felépítése; az óraelemzés és az óratervezés szempontjai; magyar irodalmi tankönyvcsaládok és segédkönyvek; a képességfejlesztés eljárásai; az ismeretbővítés speciális eljárásai (elméleti iskolák eredményeinek felhasználhatósága az oktatásban, az élő irodalom jelenségeinek közvetítése).
- Az irodalomtanítás korszerű, befogadásközpontú, kognitív, személyes és/vagy szociális kompetenciákat fejlesztő, interaktív és reflektív módszer- (kooperatív tanulás, projekt, tanulói portfólió, drámapedagógia, folyamatolvasás, folyamatírás, kreatív írás, vita) és eljáráskészlete (grafikai szervezők, a reflexivitás technikái, előzetes tudást előhívó technikák, stb.).
- Az anyanyelvi nevelés módszertana. Az anyanyelvi nevelés története, cél- és feladatrendszer, alapelvei. A tanulói nyelvfejlődés 6–18 éves korig. Az anyanyelvi nevelés módszerei, munkaformái, gyakorlattípusai és taneszközei. Az anyanyelvi nevelés tervezése. Motiváció, ellenőrzés és értékelés az anyanyelvi órán. Anyanyelvi kísérlet (mikrotanítás), iskolai hospitálás, óraelemzés. A tömegkommunikáció és a számítógép szerepe az anyanyelvi nevelésben. Az anyanyelvi nevelés és más műveltségi területek kapcsolata.
- Az anyanyelvi kompetenciák fejlesztése. A szövegértés, a szövegelemzés, a szövegalkotás, a szókincs, a stílusérzék, a nyelvhelyesség, a helyesírás, a beszédkultúra, a tanulási képesség fejlesztésének módszerei; a helyesírás, az érvelés tanítása. A készség- és képességfejlesztés speciális eljárásai: felzárkóztatás és tehetséggondozás.
- A magyar nyelv című tantárgy művelődési anyaga. A funkcionális szemléletű anyanyelvtanítás. A magyar nyelvi ismeretek: a grammatikai, a kommunikációs, a

szociolingvisztikai, a jelentéstani, a szövegtani, a stilisztikai, a nyelvtörténeti, az általános nyelvészeti ismeretek tanításának speciális eljárásai. Anyanyelvi nevelés a tanórán kívül.

Oktatási Hivatal nyilvántartásában szereplő adatok

A tanári mesterképzési szak **magyartanár** szakképzettségére vonatkozó adatok:

- a) A képzés besorolása: pedagógusképzés képzési terület
- b) Szakirányok: -
- c) Megszerezhető szakképzettség: okleveles magyartanár
- d) A képzés nyelve: magyar
- e) A képzés helye: székhelyen (Miskolc)
- f) A nyilvántartásba vétel ideje: OH-FHF/691-5/2008. sz. határozat jogerőre emelkedése
- g) A meghirdetés kezdő tanéve: 2009/2010. tanév
- h) A meghirdetés utolsó tanéve: -
- i) Képzési együttműködések: -
- j) A képzés közös képzés keretében történő megvalósítására vonatkozó adatok: -
- k) Közös képzés esetén az adminisztrációt ellátó intézmény azonosítója: -
- l) A képzés folytatásához szükséges határozat(ok) adatai:
 - Szenátus 148/2007. sz. határozata (2007. augusztus 27.)
 - MAB 2008/1/XI/3/33. sz. határozat
- m) Szakfelelős oktató neve, oktatói azonosítója: Illésné Dr. Kovács Mária, 72131904562